

ПОРЯДОК
зарахування, відрахування та переведення учнів
до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізми:
зарахування дітей до закладів освіти для здобуття початкової, базової чи профільної середньої освіти за денною формою навчання;
переведення учнів з одного закладу освіти до іншого;
відрахування учнів із закладів освіти.
2. Для цілей цього Порядку нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:
вільні місця – місця у певному класі закладу освіти в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту», що з'являються під час утворення нового класу, а також після зарахування дітей, переведення чи відрахування учнів і на які можуть бути зараховані інші діти;
гімназія – заклад середньої освіти I-II або II ступеня або структурний підрозділ ліцею;
заклад освіти – початкова школа, гімназія, ліцей або інший заклад освіти, що забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти;
ліцей – заклад середньої освіти I-III, II-III або III ступеня;
початкова школа – заклад освіти I ступеня або структурний підрозділ гімназії чи ліцею;
спроможність закладу освіти – максимальна кількість учнів одного року навчання, яким заклад освіти може забезпечити одночасне здобуття освіти за денною формою навчання (у тому числі з урахуванням запровадження змінності в навчанні);
територія обслуговування – адміністративно-територіальна одиниця або її частина, що визначена і закріплена в установленому законодавством порядку за закладом освіти для забезпечення права кожної дитини, яка проживає на цій території, на здобуття початкової та/або базової середньої освіти в цьому закладі освіти.
Положення цього Порядку щодо батьків дитини стосуються також інших її законних представників. Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”.
3. Цей Порядок не поширюється на:
заклади спеціалізованої освіти мистецького, спортивного, військового чи наукового спрямування;
спеціальні заклади загальної середньої освіти (спеціальні школи, санаторні школи, навчально-реабілітаційні центри та школи соціальної реабілітації);
заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.
4. Зарахування до закладу освіти здійснюється відповідно до наказу його керівника, що видається на підставі заяви про зарахування одного з батьків дитини чи повнолітньої особи, поданої особисто та за формою згідно з додатком 1 до цього Порядку (далі – заява).
До заяви додаються:
  - 1) копія свідоцтва про народження або документа, що посвідчує особу;
  - 2) оригінал або копія медичної довідки № 086-1/о «Довідка учня загальноосвітнього навчального закладу про результати обов'язкового медичного профілактичного огляду», форма якої затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.08.2010 р. № 682, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 вересня 2010 р. за № 794/18089;
  - 3) оригінал або копія відповідного документа про освіту (крім учнів першого і другого класів): таблиць навчальних досягнень за відповідний клас, свідоцтво, інший документ, що підтверджує здобуття освіти.У випадку подання копій медичної довідки та/або документа про освіту оригінали мають бути подані до видання наказу про зарахування. Без оригіналів цих документів наказ про зарахування не може бути виданий.
Забороняється вимагати надання будь-яких інших документів, не передбачених цим Порядком.
5. Зарахування дітей до закладу освіти здійснюється, як правило, до початку навчального року. Зарахування дітей до початку і впродовж навчального року здійснюється виключно на вільні місця. Після зарахування дітей до закладу освіти їх розподіл між класами відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту». Утворення

інклюзивного чи спеціального класу та зарахування до нього дитини з особливими освітніми потребами здійснюється на підставі висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну оцінку дитини з особливими освітніми потребами, що додається до заяви.

6. Інформація про спроможність закладу освіти, кількість учнів у кожному класі та, відповідно, наявність вільних місць у кожному з них обов'язково оприлюднюється в закладі освіти та на його веб-сайті (а в разі його відсутності – на веб-сайті органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти). Інформація про наявність вільних місць оприлюднюється:

щороку не пізніше ніж за 30 календарних днів до завершення приймання заяв про зарахування до початкової школи, гімназії, ліцею;

впродовж трьох робочих днів з дня появи вільного (вільних) місця (місць) протягом календарного року.

7. Переведення учня до іншого закладу освіти здійснюється відповідно до розділу III цього Порядку на підставі наказу керівника закладу освіти.

8. Відрахування учня із закладу освіти здійснюється відповідно до розділу IV цього Порядку на підставі наказу керівника закладу освіти.

9. У випадку, якщо визначений цим Порядком термін припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, відповідна дія має бути вчинена не пізніше першого за ним робочого дня.

10. За повноту і достовірність усієї інформації та всіх документів, що подаються до закладу освіти, відповідає особа, яка подає такі інформацію чи документи. За подання завідомо недостовірних відомостей (інформації чи документів) або підроблення документів особа може бути притягнута до відповідальності, передбаченої законами України. У випадку встановлення таких фактів до моменту зарахування заклад освіти має право відмовити в зарахуванні дитини до закладу освіти.

- Обробка персональних даних, отриманих закладом освіти, здійснюється відповідно до Закону України «Про захист персональних даних».

12. Контроль за дотриманням закладами освіти вимог цього Порядку здійснює орган, у сфері управління якого перебуває заклад освіти.

II. Зарахування до закладу загальної середньої освіти

Зарахування до початкової школи

1. Для зарахування дитини до 1 класу один з батьків дитини особисто має подати до закладу освіти заяву та інші документи, визначені пунктами 4-5 розділу I цього Порядку, не пізніше 31 травня.

Заява подається до закладу освіти, за яким закріплена територія обслуговування, на якій проживає ця дитина. Крім того, один з батьків дитини за його вибором може подати заяви до інших закладів освіти для зарахування на вільні місця.

Присутність дитини під час подання заяви чи в процесі її зарахування не є обов'язковою, не може вимагатися працівниками закладу освіти чи бути умовою її зарахування.

Дитина зараховується до 1 класу за однією з двох процедур, визначених пунктом 2 або пунктами 3-6 цього розділу.

2. Якщо станом на 31 травня кількість поданих заяв не перевищує загальну кількість місць у першому (перших) класі (класах), не пізніше 1 червня видається наказ про зарахування усіх дітей до 1 класу, що оприлюднюється в закладі освіти та на його веб-сайті (а в разі його відсутності – на веб-сайті органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти).

Інформація про кількість зарахованих учнів та наявність вільних місць оприлюднюється відповідно до пункту 6 розділу I цього Порядку.

У разі надходження заяви (заяв) після 31 травня усі діти зараховуються до закладу освіти за умови, що кількість таких заяв не перевищить кількість вільних місць станом на 31 серпня, а у випадку перевищення – в першу чергу зараховуються діти, які мають право на першочергове зарахування відповідно до цього Порядку, а в другу чергу – діти, які старші за віком.

3. Якщо станом на 31 травня кількість поданих заяв перевищує загальну кількість місць у першому (перших) класі (класах), зарахування дітей до 1 класу відбувається в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту», за такими правилами:

1) у першу чергу не пізніше 1 червня зараховуються діти, які проживають на території обслуговування закладу освіти, є рідними братами та/або сестрами дітей, які здобувають освіту в цьому закладі чи є дітьми працівників цього закладу освіти;

2) інші діти зараховуються до цього закладу освіти не пізніше 15 червня лише на вільні місця за датою їх народження (в першу чергу діти, які старші за віком) та за умови подання до 15 червня:

а) заяви (в довільній формі) про підтвердження наміру здобувати освіту в цьому закладі;

б) довідки закладу освіти, за яким закріплена територія обслуговування, на якій проживає дитина, про те, що ця дитина відрахована з цього закладу або не була зарахована до нього (додаток 2).

4. Для підтвердження права дитини, яка проживає/перебуває на території обслуговування закладу, на її першочергове зарахування один із батьків дитини має подати разом із заявою один з таких документів:

1) копія одного з документів, до яких вносяться відомості про місце проживання (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист) одного з батьків дитини з відміткою про реєстрацію місця проживання на території обслуговування закладу (під час подання документів пред'являється оригінал відповідного документа);

2) довідка про реєстрацію місця проживання/перебування особи (дитини або одного з її батьків), що видається відповідно до затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 р. №207;

3) витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання/перебування особи (дитини або одного з її батьків);

4) копія документа, що засвідчує право на проживання дитини, одного з батьків дитини на території обслуговування закладу освіти: право власності на відповідне житло або право на користування ним (договір на користування житловим приміщенням має бути нотаріально посвідчений (крім договору на користування кімнатою в гуртожитку) або зареєстрований відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР). Під час подання заяви пред'являється оригінал відповідного документа.

Забороняється вимагати для підтвердження місця проживання будь-які інші документи.

Право на першочергове зарахування дітей, які є рідними братами та/або сестрами дітей, які здобувають освіту в цьому закладі чи є дітьми працівників цього закладу освіти, підтверджується в установленому законодавством порядку.

У випадку, якщо право на першочергове зарахування не підтверджено, діти можуть бути зараховані до закладу освіти лише на вільні місця, що визначаються в межах нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту».

5. Заклад освіти має вжити вичерпних заходів для зарахування таких дітей, зокрема, ініціювати перед органом, у сфері управління якого перебуває заклад освіти, відкриття додаткового (додаткових) класу (класів), у тому числі інклюзивного чи спеціального, та/або внести необхідні зміни в організацію освітнього процесу, зокрема, запровадження змінності у навчанні, інших (крім денної) форм здобуття освіти. Якщо після вжиття закладом освіти вичерпних заходів усі діти, які мають право на першочергове зарахування, не можуть бути зараховані, зарахування дітей відбувається за датою народження (в першу чергу діти, старші за віком).

6. Зарахування на вивільнені після 15 червня місця відбувається у такому порядку:

до початку навчального року – діти, які мають право на першочергове зарахування відповідно до цього Порядку;

впродовж навчального року – у порядку надходження заяв про зарахування.

Інформація про кількість зарахованих учнів та наявність вільних місць оприлюднюється відповідно до пункту 6 розділу I цього Порядку.

7. Зарахування дітей до 2-4 класів початкової школи відбувається на вільні місця у порядку надходження заяв про зарахування.

Зарахування до гімназії

8. До 5 класу закладу освіти, у структурі якого є початкова школа, переводяться всі учні 4 класу цього ж закладу освіти, крім тих, які були переведені до іншого закладу або відраховані відповідно до цього Порядку.

За умови наявності вільних місць зарахування на них здійснюється у такій черговості:

усі діти, які мають право на першочергове зарахування відповідно до цього Порядку;

усі інші діти або переможці конкурсу, що організовується і проводиться відповідно до пунктів 15-28 цього розділу (крім строків), лише в разі, якщо кількість заяв перевищує кількість вільних місць.

9. Для зарахування до 5 класу закладу освіти, у структурі якого немає початкової школи, заяви подаються не пізніше 15 червня.

Зарахування здійснюється у такій черговості:

усі діти, які мають право на першочергове зарахування відповідно до цього Порядку;

усі інші діти або переможці конкурсу, що організовується і проводиться відповідно до пунктів 15-28 цього розділу (крім строків) лише в разі, якщо кількість заяв перевищує кількість вільних місць.

10. Після 15 червня зарахування на вільні місця (за умови, якщо конкурс не проводиться) відбувається у такому порядку:

до початку навчального року – діти, які мають право на першочергове зарахування відповідно до цього Порядку;

впродовж навчального року – у порядку надходження заяв про зарахування.

Інформація про кількість зарахованих учнів та наявність вільних місць оприлюднюється відповідно до пункту 6 розділу I цього Порядку.

- до 6-9 класів гімназії переводяться всі учні, відповідно, 5-8 класів цього ж закладу освіти, крім тих, які були переведені до іншого закладу або відраховані відповідно до цього Порядку.

Зарахування до 6-9 класів гімназії на вільні місця відбувається у порядку надходження заяв про зарахування або шляхом конкурсу, що проводиться відповідно до пунктів 15-28 цього Порядку лише у випадках, якщо кількість поданих заяв перевищує кількість вільних місць.

Зарахування до ліцею

12. До 10-11 (12) класів ліцею, у структурі якого є гімназія, переводяться всі учні 9-10 (11) класів цього ж закладу освіти, які не виявили намір припинити навчання в ньому. Зарахування до 10-11 (12) класів ліцею на вільні місця відбувається, як правило, за конкурсом.

13. У випадку відсутності у структурі ліцею гімназії зарахування до 10-11 (12) класів відбувається, як правило, за конкурсом.

14. Педагогічна рада закладу освіти може прийняти рішення про зарахування до ліцею без конкурсу лише в разі, якщо кількість поданих заяв про зарахування станом на 15 червня не перевищує спроможності закладу освіти з урахуванням нормативу наповнюваності класів, визначеного Законом України «Про загальну середню освіту».

У такому випадку наказ про зарахування видається впродовж одного робочого дня, після якого зарахування відбувається на вільні місця у порядку надходження заяв.

15. Конкурс має відбуватися з дотриманням принципів академічної доброчесності, публічності, прозорості, відкритості, справедливості, чесності, об'єктивності, рівності та неупередженості.

Відео- та/або аудіофіксація конкурсу (або окремих вступних випробувань) може відбуватися за рішенням педагогічної ради чи керівника закладу освіти. У випадку проведення вступного випробування в усній формі заклад освіти зобов'язаний забезпечити його аудіофіксацію.

За письмовим клопотанням одного з учасників конкурсу (одного з батьків) відео- та/або аудіофіксація конкурсу (або окремих вступних випробувань) проводиться в обов'язковому порядку.

16. Порядок вступу до закладу освіти та конкурсні завдання для вступних випробувань схвалюються педагогічною радою закладу освіти та затверджуються його керівником.

Порядок вступу та конкурсні завдання для вступних випробувань або їх зразки мають бути оприлюднені в закладі освіти та на його веб-сайті (а в разі його відсутності – на веб-сайті органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти) не менше ніж за два місяці до початку проведення конкурсних випробувань.

17. Рішення про проведення конкурсу має бути оприлюднене не пізніше 15 квітня та містити інформацію про дату, місце і час проведення вступних випробувань.

Конкурс (основні вступні випробування) проводиться впродовж 15-25 червня. Наказ про зарахування видається не пізніше 1 липня.

18. У серпні та впродовж навчального року можуть бути проведені додаткові вступні випробування для зарахування на вільні місця (за умови їх наявності) у 10-11 (12) класах, що проводяться на

загальних засадах (у тому ж порядку і завданнями, що й основні вступні випробування). У такому випадку наказ про зарахування видається не пізніше наступного робочого дня з дати визначення результатів конкурсу.

19. Для проведення конкурсу створюється конкурсна комісія, а для оцінювання результатів конкурсних випробувань – предметні комісії за кожним з предметів. Склад конкурсної і предметних комісій затверджується наказом керівника закладу освіти. Один і той же педагогічний працівник (крім практичного психолога) не може входити до складу більш ніж однієї комісії.

Види, форми проведення та кількість конкурсних випробувань (але не більше двох), перелік питань з навчальних предметів, за якими проводитимуться випробування, а також теми творчих робіт із зазначенням вимог до їх змісту, порядку оформлення та подання схвалюються педагогічною радою закладу освіти.

Вступні випробування мають бути спрямовані виключно на перевірку результатів навчання, визначених державними стандартами початкової та базової середньої освіти.

20. Конкурсні випробування проводяться в усній, письмовій та/або цифровій формах (тестування, у тому числі комп'ютерне, диктант, письмова робота, усне опитування за білетами, захист творчих робіт, співбесіда тощо).

21. Забороняється вимагати від учнів характеристики з попереднього місця навчання, довідки з місця роботи батьків та інші документи, не передбачені цим Порядком. Конкурсні випробування здійснюються на безоплатній основі.

22. Вступні випробування з одного начального предмета для всіх вступників мають відбуватися, як правило, в один день.

Не допускається застосовувати ті самі варіанти завдань для випробувань, що відбуваються у різні дні.

23. Роботи учасників конкурсу та аркуші із записами, зробленими вступниками під час підготовки до усного випробування, а також результати конкурсних випробувань, оформлені у вигляді протоколів відповідної комісії, зберігаються в закладі освіти не менше одного року.

24. Результати усного випробування оголошуються в той самий день, письмового, цифрового – не пізніше ніж через три дні після його проведення.

Особи, які брали участь у конкурсі, зараховуються до закладу освіти в порядку черговості згідно з рейтингом отриманих результатів. Списки учасників конкурсу із виставленими балами оприлюднюються в приміщенні закладу освіти.

25. Учасник конкурсу (чи один із батьків), який не згоден з рішенням конкурсної комісії щодо результатів їх випробувань, можуть звернутися з апеляційною скаргою до органу, у сфері управління якого перебуває заклад освіти, протягом двох робочих днів після оголошення результатів конкурсу. Оскарженню підлягають результати випробувань, що відбувалися в письмовій чи цифровій формі, а також в усній у випадку проведення аудіо- чи відеофіксації конкурсу відповідно до цього Порядку.

Апеляційна комісія відповідного органу управління зобов'язана розглянути апеляційну скаргу впродовж трьох робочих днів з дня її надходження та ухвалити обґрунтоване рішення. До складу апеляційної комісії не можуть входити працівники закладу освіти, в якому проводився конкурс. Проведення будь-яких випробувань під час розгляду апеляційної скарги забороняється.

26. Апеляційна комісія має право:

- 1) залишити рішення конкурсної комісії без змін;
- 2) змінити результати оцінювання окремих учасників;
- 3) визнати результати конкурсу недійсними.

У випадку визнання результатів конкурсу недійсними орган, у сфері управління якого перебуває відповідний заклад освіти, зобов'язаний організувати повторні вступні випробування, а також розглянути питання щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

27. Особа має право брати участь у конкурсах, що проводяться різними закладами освіти. У разі, якщо особа визнана переможцем у декількох закладах освіти, вона зараховується до того з них, до якого надала оригінал документа про освіту та інші, визначені цим Порядком, документи упродовж 5 робочих днів після оголошення результатів конкурсу у відповідному закладі, але не пізніше 31 серпня.

28. Керівник закладу освіти зобов'язаний забезпечити організацію та проведення конкурсу з дотриманням вимог цього Порядку.

III. Переведення учнів між закладами освіти

1. Для переведення учня з одного закладу освіти до іншого учень чи один з його батьків (для учнів, які не досягли повноліття) має звернутися до обраного ним закладу освіти щодо можливості зарахування з відповідним письмовим зверненням (запитом) в довільній формі, в тому числі шляхом надсилання його сканованої копії електронною поштою.

Керівник закладу освіти упродовж 3 робочих днів з дати надходження такого звернення (запиту) має надати заявнику письмову відповідь (про наявність чи відсутність вільних місць у певному класі та, відповідно, можливість чи неможливість зарахування учня до цього класу

У письмовому підтвердженні можливості зарахування дитини має бути вказаний кінцевий строк для подання заяви про переведення та подання особової справи учня.

2. Заява учня чи одного з його батьків (для учнів, які не досягли повноліття);
письмове підтвердження або його сканована копія з іншого закладу освіти про можливість зарахування до нього відповідного учня.

3. Протягом 5 робочих днів з дня отримання відповідних документів керівник закладу освіти зобов'язаний видати наказ про відрахування учня для переведення до іншого закладу освіти та видати особову справу учня.

4. Протягом 5 робочих днів з дня отримання від закладу освіти зазначених документів учень чи один із його батьків (для учнів, які не досягли повноліття) має подати до закладу освіти, до якого переводиться учень:

заяву про зарахування згідно з додатком 1 до цього Порядку;

особову справу учня.

У такому випадку наказ про зарахування учня до закладу освіти має бути виданий упродовж одного робочого дня з дня отримання документів, визначених цим пунктом Порядку.

IV. Відрахування учнів із закладів освіти

1. Із закладу освіти відраховуються учні, які:

1) здобули повну загальну середню освіту та отримали відповідний документ про освіту;

- зараховані до іншого закладу освіти для здобуття повної загальної середньої освіти;

3) переводяться до іншого закладу освіти відповідно до розділу III цього Порядку;

4) вибули на постійне місце проживання за межі України.

Відрахування з таких підстав здійснюється шляхом видачі відповідного наказу керівником закладу освіти.

Директор департаменту загальної

середньої та дошкільної освіти Ю. Г. Кононенко